

Warszawa, dnia 7 kwietnia 2015 r.

Poz. 490

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 3 kwietnia 2015 r.

w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach świadka w postępowaniu karnym

Na podstawie art. 300 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wzór pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach świadka w postępowaniu karnym, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *C. Grabarczyk*

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438 i Nr 279, poz. 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426, 1447 i 1529, z 2013 r. poz. 480, 765, 849, 1247, 1262, 1282 i 1650, z 2014 r. poz. 85, 384, 694, 1375 i 1556 oraz z 2015 r. poz. 21, 290 i 396.

WZÓR

POUCZENIE O UPRAWNIENIACH I OBOWIĄZKACH ŚWIADKA W POSTĘPOWANIU KARNYM

W postępowaniu karnym świadek posiada wymienione poniżej uprawnienia i obowiązki:

1. Każda osoba wezwana w charakterze świadka ma obowiązek stawić się i złożyć zeznania (art. 177 § 1)¹⁾. Usprawiedliwienie nieobecności z powodu choroby jest możliwe wyłącznie za pomocą zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego. Inne zwolnienie jest niewystarczające (art. 117 § 2a). Świadcowi przysługuje zwrot kosztów stawiennictwa na wezwanie (art. 618a–618e). Nieusprawiedliwione niestawiennictwo może spowodować nałożenie kary pieniężnej, zatrzymanie lub areszt (art. 285–287).

2. W wyjątkowych sytuacjach przesłuchanie świadka może nastąpić przy zastosowaniu wideokonferencji (art. 177 § 1a, art. 390 § 3).

3. Jeżeli świadek nie może się stawić na wezwanie z ważnego powodu (np. choroby), można go przesłuchać w miejscu jego pobytu (art. 177 § 1a i § 2).

4. Jeżeli istnieje wątpliwość co do stanu psychicznego lub umysłowego świadka, przesłuchanie może odbyć się z udziałem biegłego lekarza lub psychologa (art. 192 § 2). Za zgodą świadka można go poddać badaniom lub oględzinom (art. 192 § 4), a bez jego zgody pobrać odciski palców, wymaz ze śluzówki policzków, włosy, ślinę, próby pisma, zapach, wykonać fotografię lub nagrać głos (art. 192a § 1).

5. Przesłuchanie świadka w zakresie informacji tajnych lub ściśle tajnych może być przeprowadzone tylko po zwolnieniu go przez uprawnionego przełożonego od obowiązku zachowania tajemnicy (art. 179 § 1). Świadek może odmówić zeznań w zakresie informacji zastrzeżonych lub poufnych albo tajemnicy zawodowej, chyba że sąd lub prokurator zwolni go od obowiązku zachowania tajemnicy (art. 180 § 1). Przesłuchanie w zakresie tajemnicy notarialnej, adwokackiej, tajemnicy radcy prawnego, doradcy podatkowego, tajemnicy lekarskiej, dziennikarskiej lub statystycznej może nastąpić tylko wtedy, gdy jest to niezbędne, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu. Zwolnienie dziennikarza od obowiązku zachowania tajemnicy nie może obejmować identyfikacji autora materiału prasowego, listu do redakcji lub osób, które zastrzegły swoje dane, chyba że chodzi o przestępstwa, wobec których istnieje obowiązek denuncjacji (art. 180 § 3 i § 4). W tych wypadkach sąd przesłuchuje świadka na niejawnej rozprawie (art. 181 § 1).

6. Osoba najbliższa dla oskarżonego (np. małżonek, rodzic, dziecko, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu) może odmówić zeznań. Prawo odmowy zeznań przysługuje także świadkowi, który w innej sprawie jest oskarżony o współudział w przestępstwie objętym postępowaniem (art. 182 § 1 i § 3). Świadek może skorzystać z prawa odmowy złożenia zeznań do chwili rozpoczęcia pierwszego zeznania w postępowaniu sądowym; poprzednio złożone zeznanie nie może wówczas służyć za dowód (art. 186 § 1–2).

7. Świadek może odmówić odpowiedzi na pytanie, jeżeli mogłoby to narazić jego lub osobę dla niego najbliższą na odpowiedzialność karną (art. 183 § 1). Można zwolnić od złożenia zeznania lub odpowiedzi na pytania świadka pozostającego z oskarżonym w szczególnie bliskim stosunku osobistym (art. 185). Rozprawa może być niejawna, jeżeli treść zeznań mogłaby narazić świadka lub osobę dla niego najbliższą na hańbę (art. 183 § 2).

8. Świadek, który nie ukończył 15 lat i zeznaje w sprawie o przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby, przestępstwo na tle seksualnym lub przeciwko rodzinie, lub jest pokrzywdzonym przestępstwem przeciwko wolności, jest przesłuchiwany tylko raz przez sąd, w odpowiednio przystosowanym, przyjaznym pokoju. Przesłuchanie jest nagrywane. Może być on również przesłuchany przy zastosowaniu wideokonferencji. Tylko wyjątkowo można go przesłuchać ponownie (art. 185a, art. 185b i art. 185d).

9. Świadek, pokrzywdzony przestępstwem zgwałcenia albo wykorzystania seksualnego, jest przesłuchiwany przez sąd, a w zawiadomieniu o przestępstwie Policji i prokuratorowi wskazuje tylko najważniejsze fakty i dowody. Takie przesłuchanie jest nagrywane. W wypadku ponownego przesłuchania, na wniosek świadka może ono być przeprowadzone przy zastosowaniu wideokonferencji (art. 185c § 2 i § 3).

10. Adres miejsca zamieszkania i pracy świadka nie jest ujawniany w aktach sprawy (art. 148 § 2a i § 2b). W razie niebezpieczeństwa dla życia, zdrowia, wolności albo mienia w znacznych rozmiarach świadka lub jego najbliższych, można zachować w tajemnicy także tożsamość świadka (świadek anonimowy, art. 184).

11. W razie zagrożenia dla życia lub zdrowia świadka lub jego najbliższych, mogą oni otrzymać ochronę Policji na czas czynności procesowej, a jeżeli stopień zagrożenia jest wysoki, mogą oni otrzymać ochronę osobistą lub pomoc w zakresie zmiany miejsca pobytu. Wniosek o udzielenie ochrony kieruje się do komendanta wojewódzkiego Policji za pośrednictwem organu prowadzącego postępowanie albo sądu (art. 1–17 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 r., poz. 21)).

12. Świadek i jego najbliżsi mogą otrzymać pomoc prawną i psychologiczną w Sieci Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem (art. 43 § 8 pkt 2a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.)).

Potwierdzam otrzymanie pouczenia

.....
(data, podpis)

¹⁾ Jeżeli nie wskazano innej podstawy prawnej, przepisy w nawiasach oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.).